
Sprawozdanie z posiedzenia plenarnego Naczelnej Rady Adwokackiej w dniu 26 marca 1966 r.

Palestra 10/5(101), 82-93

1966

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Można postulować w tej sytuacji, żeby kierownicy zespołów uzyskali *expressis verbis* uprawnienia do dysponowania substytucjami nadsyłanymi z innych zespołów. Uprawnienia takie umożliwią kierownikom uzyskanie pewnej liczby spraw do rozdziału i lepszą koordynację obrotów pieniężnych poszczególnych członków zespołu. Postulat jest tym więcej uzasadniony, że w myśl § 24 regulaminu kierownik zespołu może zaproponować klientowi innego niż wskazanego przez niego adwokata, jeśli zająd okoliczności w tym przepisie przytoczone.

Sądę, że istnieją jeszcze inne możliwości proporcjonalnego podziału substytucji pomiędzy zespoły w siedzibie sądów rewizyjnych. Czy np. rady adwokackie nie mogą ustalić kryterium według racjonalizacji lub zająć się omawianym podziałem według własnego uznania?

Czytelnik

NACZELNA RADA ADWOKACKA

Sprawozdanie z posiedzenia plenarnego Naczelnej Rady Adwokackiej w dniu 26 marca 1966 r.

Dnia 26 marca 1966 r. odbyło się plenarne posiedzenie Naczelnej Rady Adwokackiej, które otworzył prezes NRA adw. dr Stanisław Godlewski, witając przybyłych na obrady: dyrektora Biura do Spraw Adwokatury w Ministerstwie Sprawiedliwości ob. Marię Matwinową, przedstawiciela Wydziału Administracyjnego KC PZPR tow. Sytego, przedstawiciela SD ob. Millera oraz członków NRA.

1. Po przyjęciu zaproponowanego przez Prezydium NRA porządku dziennego referat o sytuacji w adwokaturze w r. 1965 i zadaniach samorządu na r. 1966 wygłosił prezes dr Godlewski, podkreślając na wstępie, że rok 1965 był dla organów samorządu adwokackiego i całej adwokatury okresem dostosowywania organizacji pracy zespołów do nowych przepisów. Pomimo piętrzących się trudności osiągnięto znaczne efekty, co było możliwe dzięki temu, że środowisko adwokackie, po burzliwym okresie dyskusji, patrzyło na reformę w sposób realistyczny, widząc w niej jedyną drogę uzdrowienia stosunków w adwokaturze i wokół adwokatury.

W r. 1965 uporządkowane zostało rozmieszczenie adwokatów, a więc w zasadzie dostosowano liczbę adwokatów do zapotrzebowania ludności na pomoc prawną, ustabilizowały się składy osobowe zespołów, wprowadzone zostały w zespołach przepisy organizacyjno-finansowe, przepisy o podziale dochodu, o urzędówkach i substytucjach, o rozliczaniu delegacji i o właściwym stosowaniu § 36 rozporządzenia o zespołach. Jednakże nie we wszystkich tych dziedzinach zmiany nastąpiły całkowite.

Ogólna liczba adwokatów na dzień 31 grudnia 1965 r. wynosiła 5 848 osób, spośród których 4 056 adwokatów wykonywało zawód w 486 zespołach, 21 adwokatów — indywidualnie, 185 adwokatów-rencistów — z ograniczeniem praktyki,

1 234 adwokatów pełniło obowiązki radców prawnych, 233 adwokatów-rencistów nie wykonywało zawodu, a 119 adwokatów było pracownikami państwowymi, też nie wykonującymi zawodu. Aplikantów adwokackich było w tym czasie 208.

W ciągu roku 1965 przystąpiło do wykonywania zawodu 91 byłych aplikantów. a 30 adwokatów przeniosło się do adwokatury z radcostw. W tym samym czasie przeszło z zespołów na radcostwa 82 adwokatów. Skreślonych zostało z listy adwokatów: wskutek wystąpienia — 18 osób, wskutek orzeczeń dyscyplinarnych — 15 osób, wskutek uchwał rad adwokackich wobec braku rękojmi — 12 osób, wskutek wyjazdu za granicę — 5 osób i wskutek śmierci — 114 osób. Ta ostatnia liczba jest szczególnie niepokojąca, gdyż jest znacznie wyższa niż w roku 1964 (85 osób).

Rozmieszczenia zespołów i liczebność składów osobowych w roku 1965 uległy znacznym zmianom w stosunku do tego, co wstępnie zostało ustalone w r. 1964. W chwili obecnej w niektórych miejscowościach znajduje się większa liczba adwokatów, niż zachodzi ku temu potrzeba. Chodzi tu głównie o miasta wojewódzkie uniwersyteckie, jak Warszawa, Kraków, Poznań i Lublin, natomiast brak jest adwokatów na terenie województwa zielonogórskiego i koszalińskiego, mimo że sytuacja finansowa adwokatury jest tam lepsza niż w wielu innych izbach. W dalszym ciągu istnieją jeszcze zespoły dwuosobowe, co jest niezgodne z przepisami. W następstwie uchwały o wypłacaniu „przeniesieniowego” młodemu adwokatowi w razie obrania siedziby wskazanej przez radę adwokacką przeniosło się 37 adwokatów w obręb izby i 10 do innych izb.

Jednym z zasadniczych warunków dobrej pracy zespołu jest właściwy wybór kierownika. Trzeba stwierdzić, że w zasadzie wybór kierowników zespołów był trafny.

Dotychczas nie zostało jeszcze wykorzystane — do właściwego zorganizowania pracy zespołu — zebranie zespołu, najwyższy organ zespołu. Wydaje się, że zebranie zespołu mogłoby spełniać zadanie jako forum dyskusyjne i oceniające zarówno pracę kierownika, jak i poszczególnych członków zespołu, co niejednokrotnie ustrzegłoby ich przed nieprawidłowościami.

Stosowanie ograniczenia z § 36 rozporządzenia o zespołach po uchwaleniu wytycznych ma miejsce obecnie jedynie w wypadkach całkowicie uzasadnionych. W znacznym stopniu spada również liczba adwokatów nie wypracowujących stałego udziału. I tak w roku 1964 liczba ta wynosiła około 100 osób miesięcznie. w roku zaś 1965 zmalała ona do blisko 50 osób. W liczbie tej mieszczą się — poza zawinionym niewypracowaniem stałego udziału — wypadki choroby.

Rozdział spraw przez kierowników zespołów jest jednak nadal często tylko formalny, gdyż zbyt mało wpływają oni na takie kierowanie spraw, żeby uwzględniając z jednej strony wybór klienta, a z drugiej właściwy podział pracy, regulowali wielkość wpływów poszczególnych członków zespołu. Trzeba, żeby rady adwokackie analizowały listy płac zespołów i tam, gdzie zauważą nieprawidłowości, niezwłocznie reagowały.

Jednym ze środków oddziaływania na rozdział dochodu zgodnie z wkładem pracy jest dokonywanie rozliczeń za substytucje i urzędówki.

Nowy arkusz rozliczeń stworzył warunki do podziału dochodu zgodnie z zasadami słuszności i w bardzo wielu zespołach spowodował poprawę atmosfery koleżeństwa i współpracy. Ustalenie górnej granicy dochodu spowodowało z jednej strony ograniczenie w przyjmowaniu spraw ponad osobiste możliwości adwokata do ich prowadzenia, ułatwiając przez to kierowanie tych spraw do innych członków zespołu, a z drugiej strony zmniejszyło rozpiętość dochodów członków zespołu.

W sumie, nowy arkusz rozliczeń stworzył właściwe bodźce do zwiększenia wkładu pracy i zainteresowania wypracowaniem większego obrotu, co w rezultacie doprowadziło do tego, że obroty niektórych zespołów wzrosły nawet o 40—50%. W skali kraju obroty zespołów wynoszące w 1964 roku 346 mil. zł wzrosły w roku 1965 do 360 mil. zł, co — przy uwzględnieniu mniejszej liczby adwokatów w r. 1965 o blisko 100 osób w porównaniu z taką liczbą w roku 1964 — dało podwyżkę przeciętnych zarobków. Zmiana arkusza rozliczeń spowodowała także, że obroty zespołów w miesiącach urlopowych w r. 1965 — w odróżnieniu od roku 1964 — nie uległy zmniejszeniu w stosunku do innych miesięcy tego roku.

Ogólnie biorąc, sytuacja finansowa adwokatury w r. 1965 uległa znacznej poprawie w stosunku do drugiej połowy roku 1964. Obecnie przeciętne wynagrodzenie netto członków zespołów wynosi około 4 000 zł. Takie oraz wyższe wynagrodzenia uzyskuje mniej więcej 50% członków zespołów, przy czym najniższe przeciętne wynagrodzenia netto utrzymują się nadal na terenie Izby warszawskiej, gdzie wynoszą one około 3 100 zł. Również dość znacznie poniżej przeciętnej krajowej były wynagrodzenia w izbach gdańskiej, koszalińskiej, lubelskiej i poznańskiej, choć w drugim półroczu 1965 r. nastąpiła w stosunku do pierwszego półroczia pewna poprawa w Izbie warszawskiej i dość znaczna w Izbie koszalińskiej, natomiast obniżyło się nieco wynagrodzenie w Izbie lubelskiej i poznańskiej.

Najwyższe przeciętne wynagrodzenie osiągają adwokaci w izbach białostockiej, olsztyńskiej, rzeszowskiej i opolskiej; w tej ostatniej jednak Izbie, tj. opolskiej, zaznaczyło się w drugiej połowie roku obniżenie wynagrodzenia w stosunku do I półroczia.

W związku z poprawą sytuacji finansowej członków zespołu w kilku izbach uległy podwyższeniu udziały stałe z 2 000 zł na kwoty wyższe. I tak w r. 1965 Izba wrocławska, olsztyńska i opolska podniosły udział stały do kwoty 3 000 zł, Izba katowicka i zielonogórska do 2 500 zł, a Izba białostocka do 2 400 zł. Obecnie istnieje taka sytuacja, która umożliwi niektórym z tych izb oraz innym dalsze podwyższenie udziału stałego.

Wynagrodzenie netto stanowiło w r. 1965 przeciętnie 53% ogólnego obrotu zespołu. Ta dość wysoka przeciętna wynagrodzenia nie powinna jednak wprowadzać w błąd co do sytuacji finansowej rad adwokackich zespołu, gdyż wynagrodzenia te uzyskuje zaledwie połowa adwokatów, a ponadto są one obciążone wydatkami związanymi z wykonywaniem zawodu; poza tym są one osiągane bardzo znacznym nakładem pracy. Warunki wykonywania pracy powinny być przedmiotem zainteresowania rad i kierowników zespołów, w szczególności przedmiotem omówienia z prezesami sądów właściwego układu wokand sądowych i stworzenia odpowiednich warunków pracy w zespołach.

Jednym z podstawowych warunków poprawy pracy w zespołach jest zmiana ich sytuacji lokalowej. W roku ubiegłym wiele w tym względzie zostało zrobione nakładem środków finansowych rad adwokackich i z Centralnego Funduszu Szkolenia Aplikantów Adwokackich. Wybudowano bądź przebudowano kilkadziesiąt lokali zespołów. Przystąpiono do budownictwa spółdzielczego i w tej drodze uzyska się również kilkanaście lokali w najbliższych latach. Na cele budownictwa wydatkowano z CFSAA około 5 mil. zł i na rok bieżący preliminuje się dalsze 7 mil. złotych. Problem lokali istnieje jednak nadal i dlatego trzeba, aby rady adwokackie i zespoły szukały możliwości jeśli nie całkowitej zmiany, to przynajmniej poprawy warunków lokalowych przez adaptację, remonty i zmianę urządzeń lokali zespołów.

Następnie prezes Godlewski omówił działalność zespołów wizytatorów wojewódz-

kich i zespołu centralnego. Obecnie działalność wizytacyjną, nie odstępując od dotychczasowej formy pracy, przestawia się na kontrolę pracy zawodowej.

Przechodząc do zagadnienia rent, mówca podaje, że w roku 1965 przeszło na renty kilkudziesięciu kolegów, a około 130 wykonuje zawód tylko częściowo. Fakt ten spowodował zwiększenie wydatków z Funduszu Samopomocy Koleżeńskiejskiej na uzupełnienie rent ZUS-u do kwoty 1500 zł mies. Pod koniec roku 1965 wydatki na ten cel przekroczyły wpływy o blisko 60 tys. zł miesięcznie. Niedobór w tym zakresie został pokryty z nadwyżek powstałych z lat ubiegłych. Obecnie, w związku ze zwiększającą się liczbą kolegów przechodzących na renty oraz w celu pokrycia niedoboru, zachodzi potrzeba przywrócenia wysokości składki na Fundusz, jaka obowiązywała w roku 1964.

Sprawa przechodzenia na renty wiąże się z zagadnieniem dopływu młodych kolegów do zawodu. Okazuje się, że są bardzo poważne trudności z obsadą etatów aplikanckich. O ile w r. 1965 było zajętych około 2/3 etatów, o tyle w roku 1966 sytuacja przedstawia się bardzo źle. Zaledwie niewiele izb ma pełną liczbę aplikantów; w niektórych z nich nie ma aplikantów wcale. Sprawa ta budzi niepokój samorządu i dlatego — dla zaradzenia temu — stworzone zostały bodźce materialne w takiej postaci, jak np. zwrot kosztów przeniesienia, wypłata 6 tys. zł z tytułu przeniesienia, podwyższenie wynagrodzenia o około 30%.

Jeśli chodzi o pracę rzeczników dyscyplinarnych, to w roku 1965 w zasadzie zlikwidowano wszystkie sprawy zaległe z lat wcześniejszych, jednakże dochodzenia nadal trwają zbyt długo. Rzecznicy dyscyplinarni nie czuwali również nad orzecznictwem dyscyplinarnym: nie zaskarżali oni orzeczeń komisji mimo stwierdzenia, że były one w wielu wypadkach za łagodne w stosunku do szkodliwości społecznej czynu.

Wprawdzie komisje dyscyplinarne — zarówno wojewódzkie, jak i Wyższa Komisja Dyscyplinarna — zlikwidowały w roku 1965 prawie wszędzie, zaległości jednakże postępowanie przed komisjami było bardzo długotrwałe. Przy wydawaniu orzeczeń stosowano — nie uzasadnioną wagą czynu — łagodność albo wręcz nie dopatrywano się wykroczenia tam, gdzie istniały po temu przekonujące dowody. Było niemal regułą, że komisje orzekały tylko karę upomnienia lub nagany, a więc kary najniższe, gdy tymczasem w wielu wypadkach szkodliwość społeczna czynu i interes adwokatury wymagały surowszego napiętnowania.

W roku 1965 zwiększyła się w stosunku do roku 1964 liczba rewizji nadzwyczajnych wnoszonych przez Prezydium NRA. W wielu jednak wypadkach Prezydium NRA, stwierdziwszy nieprawidłowość orzeczeń dyscyplinarnych, nie wносиło rewizji nadzwyczajnej tylko dlatego, żeby nie czynić z rewizji nadzwyczajnej trzeciej instancji.

Praca komisji dyscyplinarnych, a w szczególności Wyższej Komisji Dyscyplinarnej, w zakresie sporządzania uzasadnień orzeczeń z roku 1965 była wadliwa. Wiele orzeczeń zostało doręczonych z poważnym opóźnieniem, co utrudniało nawet rozważenie wniesienia rewizji nadzwyczajnej.

W ciągu roku 1965 rady adwokackie wykazywały dużą aktywność zarówno w pracy wewnątrzorganizacyjnej, jak i w szukaniu możliwości współpracy z czynnikami zewnętrznymi. Wszystkie rady widziały potrzebę korzystania z pomocy instancji partyjnych przy rozwiązywaniu trudnych problemów izby i dzięki temu wiele spraw zostało pomyślnie załatwionych. Rady nawiązały także pożyteczną współpracę z prezesami sądów i szefami prokuratur.

Podsumowując działalność organów samorządu adwokackiego za rok 1965, należy stwierdzić, że braki, niedociągnięcia, a nawet pewne błędy nie mogą przesłonić

poważnych efektów w przeprowadzeniu reformy adwokatury. Obecnie przed organami samorządu stoi zadanie podnoszenia na wyższy poziom stylu pracy zawodowej, a więc podnoszenia kwalifikacji zawodowych i kształtowania społeczno-politycznych postaw członków adwokatury.

Rok 1966 powinien skoncentrować uwagę samorządu na takich problemach, jak:

1. usunięcie nieprawidłowości organizacyjnych w zespołach,
2. poprawa pracy administracyjnej zespołów,
3. zwiększenie roli zebrania zespołu w kształtowaniu pracy jego członków,
4. zwiększenie roli kierownika zespołu, m. in. w zakresie podziału dochodu zespołu,
5. poprawa warunków lokalowych zespołów,
6. organizowanie szkolenia zawodowego,
7. inspirowanie aktywności społecznej,
8. wzmocnienie dyscypliny zawodowej,
9. przyspieszenie postępowania dyscyplinarnego i stosowanie prawidłowej polityki karania.

W działalności swej rady adwokackie powinny szeroko sięgać do aktywu społecznego adwokatury, dokonywać systematycznych wizytacji zespołów, przeprowadzać częściej analizy swej działalności w poszczególnych dziedzinach.

Prezydium NRA zajmie się w roku bieżącym sprawą możliwości stworzenia centralnego funduszu urlopowego i chorobowego dla doprowadzenia do zgodności zasad wypłat adwokatów w tych okresach z zasadami wypłat wszystkim osobom będącym w stosunku zatrudnienia. Wiąże się z tym sprawa starań o zmianę tabeli podatkowej, stosowanej obecnie do wynagrodzeń adwokatów w zespołach.

Prezydium NRA podejmuje w br. starania o budowę „Domu Adwokata”, przeznaczonego częściowo na dom wypoczynkowy, a częściowo na dom dla adwokatów-rencistów.

2. Informację o nowym projekcie taksy adwokackiej podał wiceprezes NRA adw. S. Garlicki.

Wobec tego projektu Prezydium zajęło stanowisko w uchwale podjętej na ostatnim swym posiedzeniu w dniu 24 marca 1966 r.

Na czym polega ten projekt? Przede wszystkim należy zaznaczyć, że wobec zniesienia ryczałtu wszystkie stawki zostały podwyższone o 20%. Jest to operacja czysto rachunkowa, która żadnych zmian merytorycznych za sobą nie pociąga.

Do zmian in plus zaliczamy następujące:

Jak wiadomo, w sprawach dewizowych honorarium mogło przekroczyć granice przewidziane w taksie. Otóż projekt rozciąga tę zasadę także na sprawy krajowców, jeżeli przedmiotem sprawy jest darowizna lub spadek znajdujące się poza granicami kraju.

Dalsza zmiana dotyczy spraw o unieważnienie małżeństwa, w których wynagrodzenie zostało podwyższone do wysokości stawek przewidzianych w sprawach o rozwód.

Sprawy o zniesienie wspólności majątkowej między małżonkami ujęte zostały inaczej niż dotychczas: stosuje się stawki z dawnego § 11 (obecnie 10) taksy od wartości połowy majątku objętego wspólnością, co oznacza podwyższenie wynagrodzenia.

W sprawach o zniesienie współwłasności, w których wynagrodzenie wynosi obecnie 30% zasadniczego wynagrodzenia obliczonego od wartości udziału współwłaściciela, ustala się wynagrodzenie według pełnych stawek z § 10 (dawny 11).

Wprowadzono nowy przepis w sprawach związanych z zarządem rzeczy wspólnej. Przepisu tego w dotychczasowej taksie nie było. Projekt wprowadza w tych sprawach stawki od 200 do 500 zł.

Jeśli chodzi o stwierdzenie nabycia spadku, to stawki są w zasadzie te same, z tym jednak uzupełnieniem, że jeśli w skład spadku wchodzi gospodarstwo rolne, to stawki w górnej granicy ulegają podwyższeniu do 750 zł (dotychczas 540 zł).

W sprawach o dział spadku wynagrodzenie wynosi dotychczas 70% wynagrodzenia obliczonego od wartości udziału spadkowego uczestnika. Obecny projekt znosi to ograniczenie i przewiduje stawkę 100% z § 10.

Wprowadzono korekty in plus, jeśli chodzi o postępowanie nakazowe i upominawcze. W dotychczasowej taksie przewidziane było 50% wynagrodzenia. Obecny projekt przewiduje w postępowaniu nakazowym 70%, a w upominawczym 100% wynagrodzenia.

W sprawach cywilnych prowadzonych z urzędu można było mówić o wynagrodzeniu tylko wtedy, gdy zasądzone zostały koszty procesu. Projekt wprowadza przepis, że jeżeli koszty nie zostały zasądzone albo jeżeli zostały zasądzone w wysokości nie pozwalającej zaspokoić wynagrodzenia, to wówczas zespół może dochodzić wynagrodzenia z zasądnego roszczenia, z tym jednak zastrzeżeniem, że wynagrodzenie nie może przekraczać 1/5 zasądnego roszczenia.

W dotychczasowej taksie nie była unormowana kwestia wynagrodzenia w sprawach cywilnych przy zastępstwie dwóch lub więcej osób. Nowy projekt reguluje tę kwestię w ten sposób, że honorarium przypada wówczas od każdej osoby, chyba że chodzi o stawki z § 10 (dawny 11) albo że uczestnictwo jest jednolite. W postępowaniu nieprocesowym przepis ten ma zastosowanie tylko wtedy, gdy zastępowanie więcej niż jednej osoby powoduje istotne zwiększenie nakładu pracy.

W sprawach lokalowych projekt podnosi wynagrodzenie od 300 do 500 zł (dotychczas 240—360).

W sprawach karnych przed sądami powiatowymi w trybie zwykłym wynagrodzenie wynosi dotychczas 360—720 zł. Według projektu ma ono wynosić 360—1000 zł. Przed sądem wojewódzkim jako I instancją — podobnie jak przed Sądem Najwyższym — wynagrodzenie ma wynosić od 750 do 1500 zł.

Jeżeli adwokat zastępuje w sprawach karnych z oskarżenia prywatnego kilku oskarżycieli, to ma prawo do wynagrodzenia od każdego z nich (tak jak dotychczas za obronę kilku oskarżonych).

Za sporządzenie pozwu, aktu oskarżenia lub zażalenia projekt przewiduje 25% wynagrodzenia, nie mniej jednak niż 120 zł.

Do minusów należy zaliczyć:

Generalne obniżenie o 30% stawek przy prowadzeniu spraw jednostek gospodarki społecznej. To nie jest problem specjalnie wielki, gdyż według posiadanych danych liczba takich spraw w stosunku do ogólnej liczby spraw wynosiła w r. 1964 — 1,65%, a w r. 1965 notuje się jeszcze większy spadek.

W postępowaniu rewizyjnym, jeżeli występuje nie ten adwokat, który prowadził sprawę w I instancji, wynagrodzenie wynosi obecnie 75%, projekt natomiast obniża to wynagrodzenie do 70%.

Za egzekucję z ruchomości było dotychczas 30%, projekt przewiduje 25% wynagrodzenia.

Te obniżki 5% wynikają z tego, że projekt zmniejsza liczbę grup istniejących dotychczas w § 11.

Poważna zniżka następuje w sprawach podatkowych, w których opłata na rzecz zespołu wynosić ma 50%, a nie jak dotychczas 100% stawek podanych w § 11 od wartości kwestionowanej sumy podatkowej.

Dalsza obniżka przewidziana jest w postępowaniu karnym przed sądem wojewódzkim jako II instancją. Dotychczas było 300—600 zł, według projektu zaś ma być 120—500 zł.

za sporządzenie rewizji lub wniosku o złożenie rewizji nadzwyczajnej albo o wznowienie postępowania projekt obniża wynagrodzenie do 25% wynagrodzenia (obecnie jest 30%).

Dotychczasowe stawki z § 11 (obecnie 10) wykazują dużo grup (8). Projekt — zgodnie ze stanowiskiem Prezydium — zmniejsza liczbę tych grup. W pewnych grupach następuje obniżka, w innych podwyżka. Poważniejsza podwyżka dotyczy spraw o wartości przeszło 100 000 zł, gdzie górna granica stawki wynosi 3 000 zł.

Tak wyglądają istotne elementy nowego projektu taksy. Prezydium NRA w związku z tym projektem, nawiązując do poprzednich swych koncepcji, powzięło uchwałę, żeby przedstawić Ministrowi Sprawiedliwości m. in. następujące uwagi:

Proponuje się, żeby rada adwokacka miała prawo w sprawach szczególnie zawitych lub wymagających specjalnego opracowania podwyższyć honorarium powyżej taksy na umotywowany pisemny wniosek kierownika zespołu.

Proponuje się dalej (kierując się w tej kwestii interesem klienta), żeby w sprawach stowarzyszeń, związków zawodowych i podmiotów nie będących jednostkami gospodarki społecznej, jeżeli powierzają one stałą obsługę prawną, zespoły mogły zawierać umowy ryczałtowe, z tym ograniczeniem, że górny limit tego ryczałtu miesięcznego nie powinien przekroczyć pełnoetatowego wynagrodzenia radcy prawnego.

Jeśli chodzi o stawki z § 10 (dotychczas 11), to obniżki w pewnych grupach są stosunkowo poważne, co nie znajduje uzasadnienia.

Prezydium sądzi dalej, że w sprawach o stwierdzenie nabycia spadku, kiedy przedmiotem jego jest gospodarstwo rolne, górna granica jest za niska (750 zł). W pierwszym projekcie Ministerstwa była przewidziana kwota 1 000 zł. Prezydium proponuje obecnie stawkę od 500 zł do 1 000 zł.

Nie wydaje się uzasadnione, żeby honorarium za obrony w instancji rewizyjnej miało ulec obniżce w stosunku do stawki dotychczasowej. Prezydium sądzi, że stawki te powinny być utrzymane.

Skreśleniu powinien też ulec przepis o obniżeniu wynagrodzenia o 30%, jeżeli adwokat nie opracował rewizji, gdyż opracowanie obrony przed II instancją wymaga zapoznania się z całokształtem materiału, a nierzadko — wprowadzenia korektur do rewizji.

Jeżeli porówna się projekt z dotychczasową taksą, to trzeba stwierdzić, że zmiany dodatnie przeważają nad ujemnymi.

3. Sprawozdanie z wykonania budżetu 1965 r. złożył skarbnik NRA adw. Witold Dąbrowski, który przedstawił także bilans za r. 1965.

Wpływy w budżecie NRA były wyższe od preliminowanych o 37 661,36 zł, wydatki zaś były mniejsze od preliminowanych o 162 846 zł 35 gr. Ogólnie więc nadwyżka budżetowa wyniosła 200 507,71 zł; kwota powyższa przechodzi jako jedna z pozycji wpływów na 1966 r.

Wpływy i wydatki „Palestry” były w zasadzie zgodne z zapreliminowanymi.

Jeśli chodzi o Fundusz Samopomocy Koleżeńskie, to istniejąca znaczna nadwyżka na tym Funduszu na dzień 30.IX.1964 r. spowodowała podjęcie przez Prezydium NRA w dniu 19.XI.1964 r. uchwały zmniejszającej składkę z 30 zł do

20 zł miesięcznie od adwokata. Ta ustalona składka uchwałą plenarnego posiedzenia NRA z dnia 13.III.1965 r. została przyjęta na cały rok 1965.

Wpłaty rad adwokackich z tego tytułu wynosiły po 11 475 zł miesięcznie, natomiast wydatki stale wzrastały w ciągu roku, a to wobec zwiększania się liczby osób korzystających z zapomóg.

Poczynając od lutego 1965 r. wypłaty stale przekraczają wpłaty dokonywane na Fundusz przez rady adwokackie.

W ciągu roku 1965 wydatkowano:

1. na zapomogi wyrównawcze dla adwokatów	1 418 106.—
2. na zapomogi wyrównawcze dla członków rodzin	321 862.—
3. na zapomogi doraźne	201 950.—
4. na zapomogi jednorazowe	39 300.—
5. na zapomogi dodatkowe dla adwokatów szczególnie zasłużonych dla adwokatury lub znajdujących się w trudnych warunkach materialnych	56 000.—
	2 037 218.—

Zwiększająca się suma wydatków przy nie zmienionych składkach rad adwokackich spowodowała zużycie w znacznej części nadwyżek Funduszu, wobec czego istniejąca na dzień 1.I.1965 r. kwota 1 089 848 zł zmniejszyła się do dnia 31.XII.1965 r. do sumy 406 320,57 zł.

Na rzecz CFSAA przekazano w 1965 r. 14 464 032,94 zł, z czego na koszty szkolenia aplikantów adwokackich wydatkowano zł 5 663 143,91. Powstała więc nadwyżka w wysokości zł 8 800 889,03. Ponieważ z poprzedniego roku pozostała kwota zł 4 975 604,73, przeto łączny stan nadwyżek CFSAA wyniósł zł 13 776 493,76. Z kwoty powyższej udzielono dotacji na polepszenie sytuacji lokalowej zespołów adwokackich w łącznej kwocie 5 026 371 zł. Poza powyższą zasadniczą kwotą, z nadwyżek udzielono jeszcze dotacji dla NRA w sumie 400 000 zł oraz dla poszczególnych rad w łącznej sumie 300 000 zł.

Po dokonaniu ostatecznych rozliczeń pozostała na rok następny nadwyżka w sumie 8 009 082 zł.

Należy dodać, że łącznie z nadwyżek CFSAA wydatkowano do końca 1965 r. na poprawienie sytuacji lokalowej zespołów zł 15 289 260.—

4. Sprawozdanie i wnioski Komisji Rewizyjnej przedstawił zastępca przewodniczącego tej Komisji adw. Zygmunt Kropiwnicki.

Omówiwszy wyniki kontroli, adw. Kropiwnicki oświadczył, że Komisja Rewizyjna ocenia pozytywnie działalność finansową i gospodarczą Naczelnej Rady Adwokackiej w roku budżetowym 1965 i wnosi na obecnym Plenum:

1. o zatwierdzenie bilansu sporządzonego na dzień 31 grudnia 1965 roku,
2. o udzielenie Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej absolutorium z działalności gospodarczej i finansowej za rok budżetowy 1965.

5. Następnie Skarbnik NRA adw. Dąbrowski przedstawił projekt budżetu NRA, Funduszu Samopomocy Koleżeńskiej oraz „Palestry” na rok 1966 zaznaczając, że preliminarz budżetowy NRA zamyka się po stronie wpływów i wydatków kwotą zł 4 590 507.—

Jeśli chodzi o preliminarz rozdziału nadwyżek CFSAA, to przewidziana jest kwota 14 887 710 zł Prezydium NRA doszło do wniosku, że poza wydatkami na poprawę sytuacji lokalowej zespołów adwokackich należy się obecnie zająć urządzeniem wewnątrz zespołów. Pewne kwoty przewidzieć też trzeba na mieszkania

dla poszczególnych adwokatów. Na wkłady w spółdzielniach lokatorskich preliniuje się 1 000 000 zł. Na poprawienie sytuacji lokalowej zespołów i rad adwokackich preliniuje się 7 milionów zł.

Poważniejszą sprawą jest kwestia Funduszu Samopomocy Koleżeńskiej. Minister Sprawiedliwości decyzją z dnia 3 marca 1966 r. — w związku z uchwałą Prezydium NRA o wyrażenie zgody na udzielenie dotacji z nadwyżek CFSA w sumie 1 250 000 zł na FSK — wyraził zgodę na przekazanie sumy 500 000 zł, z tym jednak zastrzeżeniem, że w ciągu roku budżetowego nie wyłącza się możliwości złożenia dodatkowego wniosku. Jeśli się zważy, że potencjalnych kandydatów wnoszących o zapomogi (wiek ponad 65 lat) jest około 761, należy się liczyć z pewnym wzrostem osób korzystających ze świadczeń, wobec czego suma wypłat na pewno dojdzie do preliminowanej średnio na rok 1966 sumy 250 000 zł miesięcznie.

Postuluje się zwiększenie liczby przyznawanych zapomóg dodatkowych dla tych adwokatów, którzy (bądź sami, bądź członkowie ich rodzin) nie mają dodatkowych świadczeń poza rentą i zapomogą, a znajdują się w trudnej sytuacji majątkowej.

Kończąc swe przemówienie adw. Dąbrowski w imieniu Prezydium NRA zgłasza dwa wnioski: pierwszy dotyczy utrzymania na rok 1966 składki na Naczelną Radę Adwokacką w wysokości 15 zł od każdego adwokata, drugi zaś utrzymania do 30 czerwca 1966 r. dotychczasowej składki na Fundusz Samopomocy Koleżeńskiej w wysokości 20 zł od adwokata, a od 1 lipca 1966 r. — podwyższenia tej składki do 30 zł.

6. Nad złożonymi sprawozdaniami wywiązała się dyskusja, w której poszczególni mówcy ustosunkowywali się do poruszonych zagadnień.

Dziekan Daniszewski, aprobując stanowisko Prezydium wobec ostatniego projektu taksy, domaga się podniesienia stawki w sprawach o eksmisję z mieszkań.

Dziekan Albrecht zwraca uwagę na trudności uzyskiwania lokali użytkowych dla zespołów w budownictwie spółdzielczym. Mówiąc o projekcie budowy „Domu Adwokata”, dziekan Albrecht wypowiada się za decentralizacją w tej sprawie oraz przeciwko połączeniu charakteru domu wypoczynkowego i domu dla starych adwokatów. Uważa też za konieczne podwyższenie dopłat dla rencistów do kwoty 2 000 zł miesięcznie.

Dziekan Maciejewski omawia przyczyny słabego dopływu młodzieży prawniczej do zawodu adwokackiego.

Prezes WKD adw. Sadurski podziela pogląd prezesa dra Godlewskiego o znaczącej się tendencji do łagodzenia represji dyscyplinarnej w orzecznictwie zarówno wojewódzkich komisji dyscyplinarnych, jak i WKD i oświadcza, że sprawa ta była szeroko omawiana na odbytej niedawno naradzie członków WKD i przewodniczących komisji dyscyplinarnych.

Dziekan Chruściel jest zdania, że podwyższenie renty do 2 000 zł wpłynęłoby na przechodzenie większej liczby adwokatów na renty.

Dziekan Miąsik wypowiada się za budową domów wypoczynkowych w różnych miejscowościach i wysuwa postulat znaczącego podwyższenia stawki za wnioski o rewizje nadzwyczajne.

Dziekan Buchała podkreśla, że projekt taksy nie poprawia właściwie sytuacji. Powinno się wystąpić o uwzględnienie bardziej istotnych zmian taksy. Zastanawiając się nad sprawą dopływu aplikantów, mówca dochodzi do wniosku, że jedną z przyczyn jest ujemna atmosfera wokół adwokatury istniejąca w latach ubiegłych. a ponadto zbyt mała liczba etatów aplikantów sądowych, wskutek czego

adwokatura otrzymuje za mało kandydatów na aplikację adwokacką. Aplikacja adwokacka powinna trwać nie 3, lecz 2 lata, co też wpłynie bardziej zachęcająco na liczbę zgłaszających się młodych prawników do zawodu adwokackiego. Sporo uwagi poświęcił mówca zagadnieniu rozliczania substytucji i urzędówek uważając, że przepisy w tej sprawie wymagają innego ujęcia. Prezydium NRA powinno interweniować w kwestii bezkrytycznego przyznawania przez sądy obrońców z urzędu. Składki na CFSAA są zbyt wysokie. Zdaniem mówcy, należy je zmniejszyć do 2% albo przeznaczyć połowę nadwyżki w danej izbie na potrzeby tej izby.

Sekretarz NRA adw. Paluszyński zwraca uwagę na konieczność nawiązania kontaktów z Komitetami Frontu Jedności Narodu w sprawie włączenia się adwokatury do obchodów 1000-lecia Państwa Polskiego. Podkreśla też konieczność brania czynnego udziału adwokatów w pracy społecznej, której wachlarz jest b. duży. Mówca apeluje do dziekanów, aby wykazywali większe uczulenie na sprawy szybkości wykonywania orzeczeń dyscyplinarnych.

Dziekan Kordasiewicz zaznacza, że sprawa powołania społecznych biur pomocy prawnej i obsługi przez te biura niektórych jednostek uspołecznionych wywołuje wśród adwokatów zaniepokojenie.

Rzecznik Dyscyplinarny NRA adw. Sarnowski omówił szczegółowo zagadnienie postępowania dyscyplinarnego przed rzecznikiem i komisją dyscyplinarną. Jeśli chodzi o kwestię skarg i zażaleń, to w r. 1965 wpłynęło ich 1532, z czego około 42% rady skierowały do rzeczników, same zaś załatwiły resztę. Co się tyczy odwołań od orzeczeń komisji dyscyplinarnych, to rady adwokackie powinny dokładnie rozważać wnioski o zaniechanie odwołań.

Dziekan Weinert porusza sprawę kosztów administracyjnych w zespołach Izby szczecińskiej, wyjaśniając zarazem przyczyny ich wysokości w porównaniu z kosztami w innych izbach. Nawiązując do zamierzonego udzielania społecznym biurom pomocy prawnej zezwolenia na obsługę prawną jednostek gospodarki uspołecznionej, mówca uważa, że przy pewnej zmianie przepisów zezwolenia takie powinny być udzielane również zespołom adwokackim.

Dziekan Czeszejko z zadowoleniem podkreśla wyrażoną przez Prezydium NRA tendencję do zagwarantowania adwokatom spokojnego urlopu czy choroby. Mówiąc o pracy zawodowej, mówca zwraca uwagę na przestarzałe metody pracy, wskutek czego adwokat musi wykonywać sam cały szereg czynności kancelaryjnych. Następnie mówca podkreśla duże obciążenie sprawami z urzędu i wskazuje na to, że projekt taksy nie uwzględnia należycie wkładu pracy adwokata.

Dziekan Pytka wypowiada się przeciwko skróceniu okresu aplikacji adwokackiej i za utrzymaniem wysokości składki na rzecz CFSAA oraz za budową centralnego Domu Adwokata.

Dziekan Cisewski apeluje do Prezydium NRA o wystąpienie do Ministerstwa Sprawiedliwości w sprawie nadmiernego obciążania adwokatów „urzędówkami”.

Dziekan Skoczek oświadcza, że przedstawione dziś poprawki do projektu taksy są absolutnie niewystarczające, gdyż nie uwzględniają nakładu pracy. Następnie, podkreślając stale pogarszający się stan zdrowotny adwokatury, mówca postuluje stworzenie funduszu chorobowego i urlopowego przez przeznaczenie na to różnicy między pobieranym obecnie podatkiem od wynagrodzeń wg tabeli P a podatkiem wg tabeli O, z której korzysta cały świat pracy. W ten sposób można by pomagać zespołom, dając im odpowiednie kwoty na urlopy i choroby.

Adw. Gluza w imieniu FOP przy Radzie Adwokackiej w Warszawie zgłasza wniosek, aby kierownik zespołu mógł w uzasadnionych wypadkach podwyższać wynagrodzenie o 50%.

Podsumowując dyskusję, prezes dr Godlewski podkreślił, że z nadwyżek CFSAA przeznaczona się poważne kwoty na inne cele, wśród których figuruje 1 milion na zakup maszyn, 1 milion na urządzenie wewnątrz zespołów i 7 milionów na budownictwo. Prezydium przygotowuje memoriał do Ministerstwa Sprawiedliwości w sprawie budownictwa i potrzeb izb adwokackich w tej dziedzinie. Mówiąc o pracy zawodowej i szkoleniu zawodowym, prezes Godlewski podał, że Prezydium rozważa sprawę zaprenumerowania dla wszystkich adwokatów orzecznictwa tzw. białego oraz orzecznictwa Sądu Najwyższego.

Prezydium zajmie się też sprawą wzrastającej wciąż liczby spraw z urzędu i zamierza wystąpić do Komisji Kodyfikacyjnej z propozycją umieszczenia w przyszłym k.p.k. przepisu umożliwiającego zasądzenie wynagrodzenia adwokatów za obrony z urzędu w ramach ogólnych kosztów, jakie są zasądzone w sprawie.

Jeśli chodzi o sprawę taksy, to Prezydium przywiązuje do tego zagadnienia należyłą wagę uważając, że wysokość wynagrodzenia powinna odpowiadać wkładowi pracy.

Zagadnienie tabeli podatkowej będzie przedmiotem szczególnego zainteresowania Prezydium NRA, które rozpatrzy możliwość dokonania w tym zakresie zmian przy jednoczesnym rozważaniu sprawy funduszu urlopowego i chorobowego.

Następnie zabrała głos dyr. Matwinowa, zwracając uwagę na dwa zagadnienia. Pierwsze to sprawa orzecznictwa dyscyplinarnego, które — zdaniem Ministerstwa — wykazuje ostatnio duże osłabienie i łagodzenie kar od czasu, gdy zmniejszyła się tu interwencja Ministerstwa. Jeżeli komisje dyscyplinarne nie zmieniają obecnego stylu pracy, tak by ich orzecznictwo było prawidłowe i słuszne, to Ministerstwo będzie musiało zająć się tą sprawą, choć wolałoby tego uniknąć. W związku z tym wysuwa prośbę pod adresem rad adwokackich, żeby tę sprawę miały stale w polu widzenia.

Drugie zagadnienie to sprawa taksy. Dyr. Matwinowa oświadcza, że — jej zdaniem — żądanie dotyczące możliwości podwyższenia wynagrodzenia, przywracające dawny § 3-a rozporządzenia o taksie, ma minimalne szanse realizacji. Ministerstwo odnosi się do tej sprawy z dużą ostrożnością, gdyż przepis ten stosowany był jako reguła i właściwie przekreślał taksę.

7. Dziekan Buchała w imieniu Komisji Finansowej przedstawił następujące wnioski uchwalone przez tę Komisję:

- 1) zatwierdzić bilans i wykonanie preliminarzy budżetowych za rok 1965;
- 2) udzielić Prezydium NRA absolutorium z jego działalności za rok 1965;
- 3) zatwierdzić przedstawione preliminarze budżetowe na rok 1966:
  - a) Naczelnej Rady Adwokackiej, zamykający się po stronie wpływów i wydatków kwotą — 4 590 507.— zł,
  - b) „Palestry”, zamykający się po stronie wpływów i wydatków kwotą — 894 027.— zł,
  - c) Funduszu Samopomocy Koleżeńskiej, zamykający się po stronie wpływów i wydatków kwotą — 3 380 320.— zł,
  - d) nadwyżek CFSAA, zamykający się po stronie wpływów i wydatków kwotą — 14 887 710.— zł, z tą jednak zmianą, że pozycję c) zwiększa się o 200 000.— zł przy jednoczesnym zmniejszeniu poz. g) o 200 000.— zł, a ponadto pozycji e) daje się brzmienie następujące: „pomoc na uzyskanie lokali w spółdzielniach mieszkaniowych dla adwokatów”;
- 4) ustalić udział w pokrywaniu wydatków budżetowych NRA w 1966 r. na 15 zł od adwokata wpisanego w danym miesiącu na listę adwokatów izby — z wy-

łączeniem adwokatów-rencistów nie mających dodatkowego źródła zarobkowania;

- 5) składkę na FSK przy NRA ustalić w wysokości po 20 zł od 1.I. do 30.VI.1966 r., a po 30 zł od 1.VII. do 31.XII.1966 r. miesięcznie od adwokata wpisanego w danym miesiącu na listę adwokatów izby — z wyłączeniem adwokatów-rencistów pobierających zapomogi z FSK.

Powyższe wnioski prezes Godlewski poddał pod głosowanie dodając, że wniosek o udzielenie Prezydium NRA absolutorium głosowany będzie oddzielnie.

W głosowaniu wniosek o absolutorium uchwalony został wszystkimi głosami przy wstrzymaniu się od głosowania członków Prezydium.

Pozostałe wnioski komisji przyjęto jednomyślnie.

Z kolei dziekan Chmielnikowski odczytał wnioski opracowane przez Komisję Wnioskową. Wnioski te brzmią:

1. Plenum NRA, po zapoznaniu się z informacją o projekcie rozporządzenia o wpłatach na rzecz zespołów za czynności zawodowe, popiera w całej pełni proponowane przez Prezydium NRA zmiany i uzupełnienia do tego projektu.
2. Plenum NRA uważa za pilną konieczność zapewnienie adwokatom, wykonującym zawód w zespołach świadczeń w okresie urlopu i niezdolności do pracy wywołanej chorobą, w rozmiarze przysługującym pracownikom, tj. w wysokości średniego udziału w dochodzie zespołu z okresu poprzednich trzech miesięcy. Realizacja tego celu wymaga zastosowania do podatku od wynagrodzeń adwokatów skali podatkowej według tabeli O, co pozwoli na przeznaczenie powstałej różnicy na powyższy cel.
3. Plenum NRA przyjmuje do zatwierdzającej wiadomości zadania kierunkowe na rok 1966 przedstawione w referacie prezesa NRA.

W głosowaniu powyższe wnioski zostały przyjęte jednomyślnie.

8. Prezes WKD adw. Sadurski zakomunikował, że członek Wyższej Komisji Dyscyplinarnej adw. Alojzy Jeziorski złożył prośbę o odwołanie go z tego stanowiska, w związku z czym Prezes Sadurski stawia wniosek, by Plenum NRA wyraziło zgodę na rezygnację adw. Jeziorskiego i wybrało na jego miejsce do WKD adw. Mieczysława Kijasa.

W zarządzonej przez prezesa Godlewskiego głosowaniu oba te wnioski uchwalono jednomyślnie.

Na tym posiedzenie zakończono.

PRASA O ADWOKATURZE

W obszernej informacji prasowej pt.: *Jak realizowana jest ustawa o adwokaturze?* „Trybuna ludu” (nr 102 z dn. 14 kwietnia br.) przekazała do publicznej wiadomości przebieg rozmowy sprawozdawcy parlamentarnego Polskiej Agencji Prasowej (PAP) z posłem Rudolfem Szurą, który został powołany przez Sejmową Komisję Sprawiedliwości do kierowania pracami zespołu mającego za zadanie zbadać, jak realizowana jest w praktyce ustawa o ustroju adwokatury, uchwalona przez Sejm w grudniu 1963 r. Jak wynika z tej informacji, posłowie-członkowie omawianego zespołu przeanalizowali całokształt zleconego im zadania i przeprowadzili odpowiednie badania na terenie Warszawy oraz w województwach: warszawskim, białostockim, gdańskim, kieleckim, krakowskim i poznańskim.